

Fjárfestingarstefna

Lífsvaðs Lífeyrissparnaðar fyrir árið 2023

Efnisyfirlit

Grundvöllur fjárfestingarstefnu.....	3
Yfirlit yfir Lífsválsleiðir	3
Reglur um fjárfestingarstefnuna	3
Sjóðfélagar.....	4
Fjárfestingaákvæðanir.....	4
Siðferðileg viðmið.....	4
Efnahagshorfur og aðstæður á mörkuðum	4
Almennt um markaði.....	4
Hlutabréf.....	5
Lífsvál 1	7
Lífsvál 2	9
Lífsvál 3	11
Lífsvál 4	13
Viðauki – fylgiskjöl FME	16

Grundvöllur fjárfestingarstefnu

Yfirlit yfir Lífsvalsleiðir

Lífsvall býður sjóðfélögum sínum að ávaxta séreignarsparnað sinn í dreifðum eignasöfnum að teknu tilliti til þeirrar áhættu sem sjóðfélagar kjósa.

Lífsvall 1

Ávöxtun eignasafns er eingöngu í verðtryggðum innlánnum.

Lífsvall 2

Lífsvall 2 ávaxtar í verðbréfum með ríkisábyrgð og innlánnum. Einnig fjárfest í innlendum og erlendum hlutabréfum og skuldabréfum.

Lífsvall 3

Lífsvall 3 ávaxtar í verðbréfum með ríkisábyrgð og innlánnum. Einnig fjárfest í innlendum og erlendum hlutabréfum og skuldabréfum.

Lífsvall 4

Lífsvall 4 ávaxtar í verðbréfum og hlutabréfum. Einnig er ávaxtað í innlánnum ef aðstæður gefa tilefni til.

Lífsvalsleiðin

Sjóðfélagi getur valið Lífsvalsleiðina sem fjárfestingarleið og þá færist sparnaður á milli Lífsvalsleiða eftir lífaldri rétthafa.

Valkvæðaleiðin

Sjóðfélagi getur valið Valkvæðu leiðina sem fjárfestingarleið og þá getur rétthafi skipt sparnaði sínum á milli Lífsvalsleiða 1-4.

Nafn- og raunávöxtun fjárfestingarleiða Lífsvals

Fjárfestingarleiðir	Ávöxtun 2021		Meðalávöxtun 2013 - 2021	
	Nafnávöxtun	Raunávöxtun	Nafnávöxtun	Raunávöxtun
Lífsvall 1	5,2%	0,3%	4,1%	2,1%
Lífsvall 2	10,3%	5,2%	5,2%	3,1%
Lífsvall 3	16,8%	11,4%	7,3%	5,2%
Lífsvall 4	22,0%	16,4%	8,2%	6,1%

Reglur um fjárfestingarstefnuna

Um fjárfestingarstefnu séreignarsparnaðar Lífsvals gilda lög um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, nr. 129/1997 með síðari breytingum og reglugerðar nr. 916/2009, um fjárfestingarstefnu og úttekt á ávöxtun lífeyrissjóða og vörsluaðila séreignarsparnaðar með síðari breytingum.

Sjóðfélagar.

Í þessari fjárfestingarstefnu eru tiltekin þau mörk og viðmið sem gilda um stýringu eignasafna Lífsvals í þágu hagsmuna sjóðfélaga.

Sjóðfélagar geta fylgst með réttindum sínum með rafrænum hætti á sjóðfélagavef Lífsvals ásamt markaðshorfum og öðrum upplýsingum. Þeir sem hafa ekki þegar afpakkað pappír fá tvisvar á ári send yfirlit heim með yfirliti réttinda ásamt markaðshorfum.

Fjárfestingaákvörðanir

Við eignastýringu eru fjárfestingarkostir metnir með tilliti til arðsemi og áhættu. Ákvörðanir um fjárfestingar eru teknar með tilliti til efnahagshorfa, aðstæðna á mörkuðum ásamt gæðum lausafjárstöðu og arðsemi eignasafns hverrar leiðar fyrir sig. Sjóðfélagar geta flutt inneign sína til annarra vörsluaðila lífeyrissparnaðar en áhætta af því er engin umfram markaðsáhættu undirliggjandi eigna.

Siðferðileg viðmið

Meginhlutverk Lífsvals lífeyrissjóðs er að ávaxta eignir sjóðfélaga samkvæmt hans vali á hagkvæman hátt.

Lífsvall gerir kröfu um að þau fyrirtæki sem sjóðurinn fjárfestir í fari eftir þeim lögum og reglum sem gilda um starfsemi þeirra.

Vörsluaðili leiðarinnar skal sýna aðgát, kostgæfni og skilvirkni í störfum sínum og leitast við að tryggja bestu niðurstöðu fyrir sjóðfélaga.

Nokkur af helstu siðferðislegu viðmiðum sem vörsluaðili hefur sett sér kveða á um sjálfstæði í ákvörðunartöku sem leiðir til þess að sjóðfélagi skal alltaf vera í fyrsta sæti. Jafnframt er lögð áhersla á að starfsfólk vörsluaðila skuli vera meðvitað um áhættu í fjárfestingum en það felur ekki endilega í sér áhættufælni heldur að skilja þá áhættuþætti sem fjárfesting getur haft í för með sér. Starfsfólk eignastýringar vörsluaðila mun ekki fjárfesta í fjárfestingarkostum sem það skilur ekki og þar með getur ekki metið áhættuna.

Efnahagshorfur og aðstæður á mörkuðum

Hér er tekið mið af stöðunni í september 2022 og senda var til sjóðfélaga á þeim tíma.

Almennt um markaði

Vísitala neysluverðs hækkaði um 0,29% á milli mánaða og lækkaði því 12 mánaða verðbólga um 0,2% og stendur í 9,7%. Spárnar lágu á bilinu 0,4%-0,5% og því var niðurstaðan í fyrsta sinn í langan tíma undir væntingum greiningaraðila. Flugliðurinn lækkaði meira en greiningaraðilar gerðu ráð fyrir auk þess sem reiknuð húsaleiga hækkaði nokkru minna en spár hljóðuðu upp á. Vísitala neysluverðs án húsnæðis hefur hækkað um 7,1% síðastliðna 12 mánuði og lækkaði 12 mánaða takturinn þar um 0,4%.

Seðlabankinn hækkaði vexti um 75 punkta þann 24. ágúst. Samhliða vaxtahækkuninni birti bankinn spá um helstu hagstærðir. Þar kom fram að bankinn gerir ráð fyrir 1,8% verðbólgu samanlagt í ágúst og september. Eins og fram kemur var ágúst talan 0,29% og því nokkuð ljóst að Seðlabankinn er að ofspá verðbólgu til skamms tíma. Útstandandi verðbólguþáttur fyrir september hljóða uppá 0,1%-0,5% hækkun. Verðbólguálag hefur samhliða lækkað nokkuð og stendur nú 5 ára álag í 4,2%. Hagstofan birti hagvöxt fyrir annan ársfjórðung í byrjun september. Niðurstaðan var 6,1% hagvöxtur á milli ára en Seðlabankinn gerði ráð fyrir 7,7% hagvexti. Gera má ráð fyrir því, að öðru óbreyttu, að þessar spáskekkjur muni hafa áhrif á peningastefnunefnd þegar hún hittist næst í október. Verðlagning á innlendum skuldabréfamarkaði gerir ráð fyrir að vextir hækki áfram á næstu mánuðum og verði komnir í 6,5% um mitt næsta ár.

Hlutabréf

Eftir góða ávöxtun í júlí mánuði á hlutabréfamarkaði kom smá bakslag í ágúst hvoru tveggja hér heima og í samanburðarlöndum. Áhyggjurnar snúast um vaxtastefnu seðlabanka Bandaríkjanna og Evrópu um að brugðist hafi verið of hægt og of seint við fyrirsjáanlegri verðbólgu. Ummæli seðlabankastjóra um að öllum tólum Seðlabankans muni vera beitt af hörku til að ná niður verðbólgu olli miklu uppnámi á mörkuðum sem hafa lækkað hratt í kjölfarið. Í því samhengi má ekki gleyma að eitt af verkfærum seðlabanka er orðræða og væntingastjórnun. Uppgjörsvertíðinni er nú lokið. Uppgjör útgerðarféлага, viðskiptabanka og fyrirtækja í flutningageiranum komu vel út að þessu sinni. Hátt hrávöruverð t.d. á botnfiski, hækkandi vaxtastig og hærri flutningsverð settu svip sinn á afkomutölur þessara féлага. Á móti hafa fyrirtæki, sem reiða sig á hrávörur í sinni framleiðslu, átt undir högg að sækja.

Það sem af er ári hefur heimsvísitala hlutabréfa lækkað um 12,5% í USD (m.v. 14.3.2022). Lækkun hlutabréfa hefur verið nokkuð jöfn á milli landsvæða en einstök lönd eins og t.d. Rússland og Kína hafa orðið verr úti. Væntingar um hærra vaxtastig hafa sögulega haft slæm áhrif á fyrirtæki í atvinnugeiranum þar sem þau þurfa gjarnan að reiða sig á góð fjármögnunarkjör til að knýja áframhaldandi vöxt. Markaðsaðilar munu áfram veita það og meta hvort efnahagsbatinn sem hefur átt sér stað eftir Covid-áfallið sé nægjanlega sterkur til að ráða við hærra vaxtastig. Ljóst er að flökt á eignamörkuðum verður áfram töluvert. Sögulega hefur þó hlutabréfamarkaðurinn snúið fljótt við á svona tímum og hætta á að missa af jákvæðum dögum á mörkuðum eftir miklar lækkanir. Þróunin næstu daga og vikur helst í hendur við innrásina í Úkraínu og áhrif hennar á viðskipti og efnahag á heimsvísu. Þá teljum við að minnkandi stuðningur seðlabanka og hækkandi vaxtastig muni veita þyngra á erlendum skuldabréfamörkuðum heldur en á erlendum hlutabréfamörkuðum.

Vörsluaðili Lífsvæls

Vörsluaðili Lífsvals 2, Lífsvals 3 og Lífsvals 4 er Kvika hf., kennitala 540502-2930, Borgartúni 25, 105 Reykjavík.

Birting fjárfestingarstefnu

Lífsvál birtir árlega uppfærða fjárfestingarstefnu á vefsíðu Lífsvals, www.lifsval.is

Lífsvál 1

Innlán ávöxtunarleiðarinnar eru eingöngu í formi verðtryggðra innlánsreikninga.

Meðfylgjandi tafla sýnir fjárfestingarstefnu séreignarsparnaðar Lífsváls 1. Leiðin er eingöngu í verðtryggðum innlánnum. Ítarlegri tafla séreignarsparnaðar Lífsváls 1 skv. tegundaflokkun 1. – 6. töluliðar 36. gr. laga nr. 129/1997 má sjá í viðauka fjárfestingarstefnunnar.

Eignaflokkur	Markmið 2021	Vikmörk
Lausafé	100%	100%
Skuldabréf	0,0%	0,0%
Ríkisskuldabréf	0%	0%
Fyrirtækjaskuldabréf	0%	0%
Skuldabréf lánastofnana	0%	0%
Skuldabréf sveitarfélaga	0%	0%
Erlend skuldabréf	0%	0%
Blandaðir skuldabréfasjóðir	0%	0%
Hlutabréf	0,0%	0,0%
Innlend hlutabréf	0%	0%
Erlend hlutabréf	0%	0%
Samtals	100,0%	
Markmið um erlendar eignir	0,0%	0,0%

Ávöxtunarleiðin fjárfestir eingöngu í innlánnum í íslenskum krónum hjá fjármálafyrirtækjum með starfsleyfi sem sparissjóðir og viðskiptabankar á Íslandi. Heimilt er að geyma eignir í innlánnum í einum banka eða sparissjóði.

Umfjöllun um skilyrði 9 gr. rg. 916/2009:

- Ávöxtunarmarkmið leiðarinnar miðast við að ávöxtun sé ekki lakari en ávöxtun bestu almennra innlánsreikninga á hverjum tíma. Ávöxtunarleiðin byggir á þeirri forsendu að ákjósanlegt sé að stefna að öruggri langtímaávöxtun með verðtryggðum innlánnum.
- Ákvæði um hámarksfjárfestingu í fjármálagerningum og innlánnum útgefnum af sama aðila. Á ekki við.
- Hámarksfjárfesting í fasteignatryggðum skuldabréfum. Á ekki við.
- Hámarkshlutdeild í hlutafé einstakra félaga. Á ekki við.
- Hámarkshlutdeild í hlutdeildarskírteinum útgefnum af verðbréfasjóði eða deild hans (UCITS). Á ekki við.
- Hámarkshlutdeild í hlutdeildarskírteinum útgefnum af öðrum sjóðum um sameiginlega fjárfestingu eða deild þeirra. Á ekki við.
- Hámarksfjárfesting í sjóðum innan sama rekstrarfélags. Á ekki við.

- h) Hámarksfjárfesting í samtölu tveggja eða fleiri tegundaflokka hafi vörsluaðili sett sér slíkt markmið. Á ekki við.
- i) Viðmið um notkun afleiða. Notkun afleiða er ekki heimiluð.
- j) Hlutfall eigna í virkri stýringu. Á ekki við.
- k) Markmið um meðallíftíma skuldabréfaflokka. Á ekki við.
- l) Markmið um hlutfall lausafjár. Ávöxtun leiðin fjárfestir eingöngu í verðtryggðum íslenskum krónum. 100% af heildarmarkaðsvirði leiðarinnar eru í formi innlána.
- m) Markmið um gjaldmiðlasamsetningu eftir tegundaflokkun og í heild. Leiðin fjárfestir eingöngu í íslenskum krónum.
- n) Markmið um atvinnugreinaskiptingu eignasafns. Á ekki við.

Lífsvál 2

Virk stýring í innlánnum, ríkistryggðum skuldabréfum og hlutabréfum.

Meðfylgjandi tafla sýnir fjárfestingarstefnu séreignarsparnaðar Lífsváls 2. Ítarlegri tafla séreignarsparnaðar Lífsváls 2 skv. tegundaflokkun 1. – 6. töluliðar 36. gr. laga nr. 129/1997 má sjá í fylgiskjali í viðauka fjárfestingarstefnunnar.

Eignaflokkur	Markmið 2021	Vikmörk
Lausafé	2%	0-50%
Skuldabréf	80,0%	30-100%
Ríkisskuldabréf	45%	15-75%
Fyrirtækjaskuldabréf	2%	0-20%
Skuldabréf lánastofnana	15%	0-30%
Skuldabréf sveitarfélaga	2%	0-20%
Erlend skuldabréf	6%	0-30%
Blandaðir skuldabréfasjóðir	10%	0-50%
Hlutabréf	18,0%	0-20%
Innlend hlutabréf	12%	0-20%
Erlend hlutabréf	6%	0-20%
Samtals	100,0%	

Markmið um erlendar eignir	12,0%	0-50%
-----------------------------------	--------------	--------------

Lífsvál 2 er ávöxtunarleið sem hefur það að markmiði að ná öruggri ávöxtun til lengri tíma litið. Áhersla er lögð á varfærnar fjárfestingar og er stefna leiðarinnar að fjárfesta að stórum hluta í skuldabréfum, einkum íslenskum ríkisskuldabréfum og öðrum traustum innlendum skuldabréfum, auk innlána og skammtímabréfa. Hóflæg heimild er til fjárfestingar í áhættusamari verðbréfum, s.s. hlutabréfum en hámarksfjárfesting leiðarinnar í hlutabréfum og sjóðum með áherslu á hlutabréf skal takmarkast við 20%.

Ávöxtunarleiðin hefur heimild til að fjárfesta í hlutum eða hlutdeildarskírteinum sjóða um sameiginlega fjárfestingarstefnu allt að 40%.

Ákvarðanir um fjárfestingar eru teknar að vel ígrunduðu máli og miða að því að hámarka virði eigna leiðarinnar að teknu tilliti til áhættu. Öflug greiningarvinna liggur að baki ákvörðunartöku um fjárfestingar. Á vikulegum fundum fjárfestingaráðs er farið yfir þróun á mörkuðum og þau tækifæri sem til staðar eru. Fundirnir leiða til reglulegs endurmats á eignasamsetningu leiðarinnar. Reynt er eftir fremsta megni að dreifa áhættu á eignaflokka sem hafa neikvæða fylgni og þar með áhættuminni fyrir safnið í heild. Gaumgæfilega er fylgst með áhættu ákveðna þátta svo sem á atvinnugreinar, gjaldmiðla og eignaflokka.

Umfjöllun um skilyrði 9 gr. rg. 916/2009:

- a) Ávöxtunarmarkmið leiðarinnar miðast við að ávöxtun sé ekki lakari en ávöxtun samanburðarvísitalna þeirra eignaflokka sem leiðin fjárfestir í. Ávöxtunarleiðin byggir á þeirri forsendu að ákjósanlegt sé að stefna að öruggri langtímaávöxtun með virkri stýringu innlendra og erlendra skuldabréfa og hlutabréfa. Áhætta leiðarinnar ræðst af flökki verðbréfa á markaði.
- b) Hámarksfjárfesting í fjármálagerningum og innlánnum útgefnum af sama aðila skal ekki vera meiri en 20% af heildareignum leiðarinnar.
- c) Hámarksfjárfesting í fasteignatryggðum skuldabréfum skal ekki fara yfir 20%.
- d) Hámarkshlutdeild í hlutafé einstakra félaga skal ekki fara yfir 20%.
- e) Hámarkshlutdeild í hlutdeildarskírteinum útgefnum af verðbréfasjóði eða deild hans (UCITS) er 25%.
- f) Hámarkshlutdeild í hlutdeildarskírteinum útgefnum af öðrum sjóðum um sameiginlega fjárfestingu eða deild þeirra skal vera undir 20%.
- g) Hámarksfjárfesting í sjóðum innan sama rekstrarfélags skal ekki vera hærri en 25%.
- h) Hámarksfjárfesting í samtölu tveggja eða fleiri tegundaflokka hafi vörsluaðili sett sér slíkt markmið. Slíkt markmið hefur ekki verið sett annað en sjá má í fylgiskjali í viðauka.
- i) Heimild laga um notkun afleiða verður ekki nýtt af ávöxtunarleiðinni.
- j) Hlutfall eigna í virkri stýringu er 100% að lausafé undanskildu.
- k) Markmið um meðallíftíma skuldabréfa ræðst af vísitölum í viðmiði.
- l) Hlutfall lausafjár getur verið á bilinu 0-75%.
- m) Markmið um gjaldmiðlasamsetningu eftir tegundaflokkun og í heild. Leiðin fjárfestir að mestu í íslenskum krónum en markmið leiðarinnar er að hafa vægi í verðbréfum skráðum í erlendum gjaldmiðlum í 12% af heildarverðmæti leiðarinnar. Ekki hafa verið sett sérmarkmið varðandi gjaldmiðlasamsetningu einstakra tegundaflokka.
- n) Atvinnugreinaskipting. Varðandi skuldabréf er stefnt að fjárfestingu í innlendum og erlendum skuldabréfum með ríkisábyrgð en einnig traustum sveitarfélögum og stöðugum atvinnugreinum á borð við t.d. fjármálaþjónustu og fasteignarekstur. Hvað varðar erlend hlutabréf ræðst atvinnugreina-skipting af samsetningu heimsvísitölu hlutabréfa (MSCI AC). Atvinnugreina-skipting á innlendum hlutabréfum ræðst af markaðsaðstæðum hverju sinni þar sem ákveðnar atvinnugreinar eru valdar fremur en aðrar.

Lífsvall 3

Virk stýring í innlánnum, ríkistryggðum skuldabréfum og hlutabréfum.

Meðfylgjandi tafla sýnir fjárfestingarstefnu séreignarsparnaðar Lífsvalls 3. Ítarlegri tafla séreignarsparnaðar Lífsvalls 3 skv. tegundaflokkun 1. – 6. töluliðar 36. gr. laga nr. 129/1997 má sjá í fylgiskjali í viðauka fjárfestingarstefnunnar.

Eignaflokkur	Markmið 2021	Vikmörk
Lausafé	2%	0-50%
Skuldabréf	58,0%	20-100%
Ríkisskuldabréf	33%	10-75%
Fyrirtækjaskuldabréf	0%	0-20%
Skuldabréf lánastofnana	10%	0-30%
Skuldabréf sveitarfélaga	0%	0-20%
Erlend skuldabréf	5%	0-30%
Blandaðir skuldabréfasjóðir	10%	0-50%
Hlutabréf	40,0%	0-50%
Innlend hlutabréf	22%	0-50%
Erlend hlutabréf	18%	0-50%
Samtals	100,0%	

Markmið um erlendar eignir	23,0%	0-50%
-----------------------------------	--------------	--------------

Lífsvall 3 er ávöxtunarleið sem hefur það að markmiði að ná öruggri ávöxtun til lengri tíma litið. Leiðinni er stýrt með virkum hætti. Stefna leiðarinnar er að fjárfesta um helmingi leiðarinnar í skuldabréfum, einkum íslenskum ríkisskuldabréfum og öðrum traustum innlendum skuldabréfum, auk innlána og skammtímabréfa.

Jafnframt hefur ávöxtunarleiðin heimild til að fjárfesta í innlánnum fjármálafyrirtækja að hámarki 50% af markaðsvirði leiðarinnar á hverjum tíma. Heimilt er að geyma eignir í innlánnum í einum banka eða sparissjóði.

Ávöxtunarleiðinni er heimilt að fjárfesta í almennum verðbréfasjóðum og fjárfestingarsjóðum sem hafa heimild til að nota afleiður sem hluta af áhættustýringu og vörn, til að draga úr áhættu. Heimildirnar taka mið af reglum um afleiðunotkun verðbréfasjóða eins og hún er skilgreind í lögum um verðbréfasjóði og fjárfestingarsjóði. Afleiðustöðum skal ávallt umbreytt í samsvarandi undirliggjandi stöðu í þeim eignum sem felast í viðkomandi afleiðu og þær verða á öllum tímum að falla að fjárfestingarstefnu viðkomandi ávöxtunarleiðar.

Markmið vörsluaðila er að öll verðbréf ávöxtunarleiðarinnar séu seljanleg á markaði með litlum fyrirvara og er það mat vörsluaðila að þetta dragi úr áhættu vegna flutnings sjóðfélaga til annarra vörsluaðila og framtíðargreiðsluflæðis til sjóðfélaga.

Ákvarðanir um fjárfestingar eru teknar að vel ígrunduðu máli og miða að því að hámarka virði eigna leiðarinnar að teknu tilliti til áhættu. Öflug greiningarvinna liggur að baki ákvörðunartöku um fjárfestingar. Á vikulegum fundum fjárfestingaráðs er farið yfir þróun á mörkuðum og þau tækifæri sem til staðar eru. Fundirnir leiða til reglulegs endurmats á eignasamsetningu leiðarinnar. Reynt er eftir fremsta megni að dreifa áhættu á eignaflokka sem hafa neikvæða fylgni og þar með áhættuminni fyrir safnið í heild. Gaumgæfilega er fylgst með áhættu ákveðna þátta svo sem á atvinnugreinar, gjaldmiðla og eignaflokka.

Umfjöllun um skilyrði 9 gr. rg. 916/2009:

- a) Ávöxtunarmarkmið leiðarinnar miðast við að ávöxtun sé ekki lakari en ávöxtun samanburðarvísitalna þeirra eignaflokka sem leiðin fjárfestir í. Ávöxtunarleiðin byggir á þeirri forsendu að ákjósanlegt sé að stefna að öruggri langtímaávöxtun með virkri stýringu innlendra og erlendra skuldabréfa og hlutabréfa. Áhætta leiðarinnar ræðst af flökki verðbréfa á markaði.
- b) Hámarksfjárfesting í fjármálagerningum og innlánnum útgefnum af sama aðila skal ekki vera meiri en 20% af heildareignum leiðarinnar.
- c) Hámarksfjárfesting í fasteignatryggðum skuldabréfum skal ekki fara yfir 20%.
- d) Hámarkshlutdeild í hlutafé einstakra félaga skal ekki fara yfir 20%.
- e) Hámarkshlutdeild í hlutdeildarskírteinum útgefnum af verðbréfasjóði eða deild hans (UCITS) er 25%.
- f) Hámarkshlutdeild í hlutdeildarskírteinum útgefnum af öðrum sjóðum um sameiginlega fjárfestingu eða deild þeirra skal vera undir 20%.
- g) Hámarksfjárfesting í sjóðum innan sama rekstrarfélags skal ekki vera hærri en 25%.
- h) Hámarksfjárfesting í samtölu tveggja eða fleiri tegundaflokka hafi vörsluaðili sett sér slíkt markmið. Slíkt markmið hefur ekki verið sett annað en sjá má í fylgiskjali í viðauka.
- i) Heimild laga um notkun afleiða verður ekki nýtt af ávöxtunarleiðinni.
- j) Hlutfall eigna í virkri stýringu er 100% fyrir utan lausafé.
- k) Markmið um meðallíftíma skuldabréfa ræðst af vísitölum í viðmiði.
- l) Markmið um hlutfall lausafjár. Hlutfall lausafjár getur verið á bilinu 0-50%.
- m) Markmið um gjaldmiðlasamsetningu eftir tegundaflokkun og í heild. Leiðin fjárfestir að mestu í íslenskum krónum en markmið leiðarinnar er að hafa vægi í verðbréfum skráðum í erlendum gjaldmiðlum í 23% af heildarverðmæti leiðarinnar. Ekki hafa verið sett sér markmið varðandi gjaldmiðlasamsetningu einstakra tegundaflokka.
- n) Atvinnugreinaskipting. Varðandi skuldabréf er stefnt að fjárfestingu í innlendum og erlendum skuldabréfum með ríkisábyrgð en einnig traustum sveitarfélögum og stöðugum atvinnugreinum á borð við t.d. fjármálaþjónustu og fasteignarekstur. Hvað varðar erlend hlutabréf ræðst atvinnugreinaskipting af samsetningu heimsvísitölu hlutabréfa (MSCI AC). Atvinnugreinaskipting á innlendum hlutabréfum ræðst af markaðsaðstæðum hverju sinni þar sem ákveðnar atvinnugreinar eru valdar fremur en aðrar.

Lífsvall 4

Virk stýring í innlánnum, ríkistryggðum skuldabréfum og hlutabréfum.

Meðfylgjandi tafla sýnir fjárfestingarstefnu séreignarsparnaðar Lífsvalls 4. Ítarlegri tafla séreignarsparnaðar Lífsvalls 4 skv. tegundaflokkun 1. – 6. töluliðar 36. gr. laga nr. 129/1997 má sjá í fylgiskjali í viðauka fjárfestingarstefnunnar.

Eignaflokkur	Markmið 2021	Vikmörk
Lausafé	2%	0-50%
Skuldabréf	38,0%	20-100%
Ríkisskuldabréf	22%	0-70%
Fyrirtækjaskuldabréf	0%	0-20%
Skuldabréf lánastofnana	6%	0-30%
Skuldabréf sveitarfélaga	0%	0-20%
Erlend skuldabréf	4%	0-30%
Blandaðir skuldabréfasjóðir	6%	0-40%
Hlutabréf	60,0%	0-70%
Innlend hlutabréf	35%	0-70%
Erlend hlutabréf	25%	0-50%
Samtals	100,0%	

Markmið um erlendar eignir	29,0%	0-50%
-----------------------------------	--------------	--------------

Lífsvall 4 er ávöxtunarleið sem hefur það að markmiði að ná góðri ávöxtun til lengri tíma lítið. Leiðinni er stýrt með virkum hætti. Stefna leiðarinnar er að fjárfesta tæpum helmingi leiðarinnar í skuldabréfum, einkum íslenskum ríkisskuldabréfum og öðrum traustum innlendum skuldabréfum, auk innlána og skammtíambréfa. Heimild er til fjárfestingar í áhættusamari verðbréfum, s.s. hlutabréfum en hámarksfjárfesting leiðarinnar í hlutabréfum og sjóðum með áherslu á hlutabréf skal takmarkast við 70%.

Markmið sjóðsins er að eignir hans séu ávaxtaðar með hliðsjón af þeim kjörum sem best eru boðin á hverjum tíma með tilliti til ávöxtunar og áhættu.

Ákvarðanir um fjárfestingar eru teknar að vel ígrunduðu máli og miða að því að hámarka virði eigna leiðarinnar að teknu tilliti til áhættu. Öflug greiningarvinna liggur að baki ákvörðunartöku um fjárfestingar. Á vikulegum fundum fjárfestingaráðs er farið yfir þróun á mörkuðum og þau tækifæri sem til staðar eru. Fundirnir leiða til reglulegs endurmats á eignasamsetningu leiðarinnar. Reynt er eftir fremsta megni að dreifa áhættu á eignaflokka sem hafa neikvæða fylgni og þar með áhættuminni fyrir safnið í heild. Gaumgæfilega er fylgst með áhættu ákveðna þátta svo sem á atvinnugreinar, gjaldmiðla og eignaflokka.

Umfjöllun um skilyrði 9 gr. rg. 916/2009:

- a) Ávöxtunarmarkmið leiðarinnar miðast við að ávöxtun sé ekki lakari en ávöxtun samanburðarvísitalna þeirra eignaflokka sem leiðin fjárfestir í. Ávöxtunarleiðin byggir á þeirri forsendu að ákjósanlegt sé að stefna að öruggri langtímaávöxtun með virkri stýringu innlendra og erlendra skuldabréfa og hlutabréfa. Áhætta leiðarinnar ræðst af flökki verðbréfa á markaði.
- b) Hámarksfjárfesting í fjármálagerningum og innlánnum útgefnum af sama aðila skal ekki vera meiri en 20% af heildareignum leiðarinnar.
- c) Hámarksfjárfesting í fasteignatryggðum skuldabréfum skal ekki fara yfir 20%.
- d) Hámarkshlutdeild í hlutafé einstakra félaga skal ekki fara yfir 20%.
- e) Hámarkshlutdeild í hlutdeildarskírteinum útgefnum af verðbréfasjóði eða deild hans (UCITS) er 25%.
- f) Hámarkshlutdeild í hlutdeildarskírteinum útgefnum af öðrum sjóðum um sameiginlega fjárfestingu eða deild þeirra skal vera undir 20%.
- g) Hámarksfjárfesting í sjóðum innan sama rekstrarfélags skal ekki vera hærri en 25%.
- h) Hámarksfjárfesting í samtölu tveggja eða fleiri tegundaflokka hafi vörsluaðili sett sér slíkt markmið. Slíkt markmið hefur ekki verið sett annað en sjá má í töflunni hér að ofan.
- i) Heimild laga um notkun afleiða verður ekki nýtt af ávöxtunarleiðinni.
- j) Hlutfall eigna í virkri stýringu er 100% fyrir utan lausafé.
- k) Markmið um meðallíftíma skuldabréfa ræðst af vísitölum í viðmiði.
- l) Markmið um hlutfall lausafjár. Hlutfall lausafjár getur verið á bilinu 0-50%.
- m) Markmið um gjaldmiðlasamsetningu eftir tegundaflokkun og í heild. Leiðin fjárfestir að mestu í íslenskum krónum en markmið leiðarinnar er að hafa vægi í verðbréfum skráðum í erlendum gjaldmiðlum í 29% af heildarverðmæti leiðarinnar. Ekki hafa verið sett sérmarkmið varðandi gjaldmiðlasamsetningu einstakra tegundaflokka.
- n) Atvinnugreinaskipting. Varðandi skuldabréf er stefnt að fjárfestingu í innlendum og erlendum skuldabréfum með ríkisábyrgð en einnig traustum sveitarfélögum og stöðugum atvinnugreinum á borð við t.d. fjármálaþjónustu og fasteignarekstur. Hvað varðar erlend hlutabréf ræðst atvinnugreina-skipting af samsetningu heimsvísitölu hlutabréfa (MSCI AC). Atvinnugreina-skipting á innlendum hlutabréfum ræðst af markaðsaðstæðum hverju sinni þar sem ákveðnar atvinnugreinar eru valdar fremur en aðrar.

Fjárfestingarstefna
Lífsvals lífeyrissparnaðar fyrir árið 2023

Stjórn Lífsvals lífeyrissparnaðar hefur staðfest fjárfestingarstefnu sjóðsins fyrir árið 2023.

Akureyri, nóvember 2022

Stjórn Lífsvals

Viðauki – fylgiskjöl FME

Hér fyrir neðan eru fylgiskjöl með fjárfestingarstefnu séreignaleiða þar sem fjárfestingarstefna hvernar leiðar byggir á tegundaflokkun 1. – 6. töluliðar 36 gr. laga nr. 129/1997 og markmið um samsetningu eign skv. formi FME.

Lífsvál 1 – Fylgiskjal með fjárfestingarstefnu

Fjárfestingarstefna	Vikmörk lágmark	Vikmörk hámark	Viðmið
1. Eignaflokkur A.	0%	0%	0%
a. Fjármálagerningar sem aðildarríki Efnahags- og framfarastofnunarinnar (OECD) eða aðildarríki Evrópska efnahagssvæðisins eða Færeyjar gefa út eða ábyrgjast.	0%	0%	0%
b. Skuldabréf tryggt með veði í fasteign, enda fari veðhlutfall ekki umfram 75% af markaðsvirði íbúðarhúsnæðis eða 50% af markaðsvirði annarra fasteigna við lánveitingu.	0%	0%	0%
2. Eignaflokkur B.	100%	100%	100%
a. Fjármálagerningar sem sveitarfélög eða Lánasjóður sveitarfélaga ohf. gefa út eða ábyrgjast.	0%	0%	0%
b. Innlán viðskiptabanka og sparisjóða.	100%	100%	100%
c. Skuldabréf samkvæmt lögum um sértryggt skuldabréf og samsvarandi skuldabréf útgefin í ríki innan Evrópska efnahagssvæðisins, í aðildarríki stofnsamnings Fríverslunarsamtaka Evrópu eða í Færeyjum.	0%	25%	0%
3. Eignaflokkur C.	0%	0%	0%
a. Skuldabréf og peningamarkaðsskjöl útgefin af lánastofnunum og váttryggingafélögum, að undanskildum kröfum sem um hefur verið samið að viki fyrir öllum öðrum kröfum.	0%	0%	0%
b. Hlutir eða hlutdeildarskírteini verðbréfasjóða samkvæmt lögum um verðbréfasjóði, fjárfestingarsjóði og fagfjárfestingsjóði eða tilskipun 2009/65/EB um samræmingu á lögum og stjórnisýslufyrirmælum að því er varðar verðbréfasjóði (UCITS).	0%	0%	0%
4. Eignaflokkur D.	0%	0%	0%
a. Skuldabréf og peningamarkaðsskjöl félaga.	0%	0%	0%
b. Skuldabréf og peningamarkaðsskjöl annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu.	0%	0%	0%
5. Eignaflokkur E.	0%	0%	0%
a. Hlutabréf félaga.	0%	0%	0%
b. Hlutir eða hlutdeildarskírteini annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu.	0%	0%	0%
c. Fasteignir í aðildarríki Efnahags- og framfarastofnunarinnar (OECD) eða aðildarríki Evrópska efnahagssvæðisins eða Færeyjum.	0%	0%	0%
6. Eignaflokkur F.	0%	0%	0%
a. Afleiður sem draga úr áhættu sjóðsins, enda sé viðmið þeirra fjárfestingarheimildir samkvæmt þessari grein, neysluverðsvísitölur, verðbréfavísitölur, vextir eða gengi erlendra gjaldmiðla.	0%	0%	0%
b. Aðrir fjármálagerningar, þó ekki afleiður.	0%	0%	0%
Samtals			100%
Skorður			
3 + 4 + 5 + 6 < 80%	0%	0%	0%
4 + 5 + 6 < 60%	0%	0%	0%
6 < 10%	0%	0%	0%

Lífsvál 2 – fylgiskjal með fjárfestingarstefnu

Fjárfestingarstefna	Vikmörk lágmark	Vikmörk hámark	Viðmið
1. Eignaflokkur A.	10%	95%	45%
a. Fjármálagerningar sem aðildarríki Efnahags- og framfarastofnunarinnar (OECD) eða aðildarríki Evrópska efnahagssvæðisins eða Færeyjar gefa út eða ábyrgjast.	10%	75%	45%
b. Skuldabréf tryggt með veði í fasteign, enda fari veðhlutfall ekki umfram 75% af markaðsvirði íbúðarhúsnæðis eða 50% af markaðsvirði annarra fasteigna við lánveitingu.	0%	20%	0%
2. Eignaflokkur B.	0%	90%	4%
a. Fjármálagerningar sem sveitarfélög eða Lánasjóður sveitarfélaga ohf. gefa út eða ábyrgjast.	0%	20%	2%
b. Innlán viðskiptabanka og sparisjóða.	0%	75%	2%
c. Skuldabréf samkvæmt lögum um sértryggt skuldabréf og samsvarandi skuldabréf útgefin í ríki innan Evrópska efnahagssvæðisins, í aðildarríki stofnsamnings Fríverslunarsamtaka Evrópu eða í Færeyjum.	0%	25%	0%
3. Eignaflokkur C.	0%	60%	15%
a. Skuldabréf og peningamarkaðsskjöl útgefin af lánastofnunum og váttryggingafélögum, að undanskildum kröfum sem um hefur verið samið að viki fyrir öllum öðrum kröfum.	0%	20%	0%
b. Hlutir eða hlutdeildarskírteini verðbréfasjóða samkvæmt lögum um verðbréfasjóði, fjárfestingarsjóði og fagfjárfestingarsjóði eða tilskipun 2009/65/EB um samræmingu á lögum og stjórnáskilum um að því er varðar verðbréfasjóði (UCITS).	0%	60%	15%
4. Eignaflokkur D.	0%	20%	0%
a. Skuldabréf og peningamarkaðsskjöl félaga.	0%	20%	0%
b. Skuldabréf og peningamarkaðsskjöl annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu.	0%	5%	0%
5. Eignaflokkur E.	0%	60%	36%
a. Hlutabréf félaga.	0%	20%	4%
b. Hlutir eða hlutdeildarskírteini annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu.	0%	60%	32%
c. Fasteignir í aðildarríki Efnahags- og framfarastofnunarinnar (OECD) eða aðildarríki Evrópska efnahagssvæðisins eða Færeyjum.	0%	0%	0%
6. Eignaflokkur F.	0%	0%	0%
a. Afleiður sem draga úr áhættu sjóðsins, enda sé viðmið þeirra fjárfestingarheimildir samkvæmt þessari grein, neysliverðsvísitölur, verðbréfavísitölur, vextir eða gengi erlendra gjaldmiðla.	0%	0%	0%
b. Aðrir fjármálagerningar, þó ekki afleiður.	0%	0%	0%
Samtals			100%
Skorður			
3 + 4 + 5 + 6 < 80%	0%	140%	51%
4 + 5 + 6 < 60%	0%	80%	36%
6 < 10%	0%	0%	0%

Lífsvál 3 – fylgiskjal með fjárfestingarstefnu

Fjárfestingarstefna	Vikmörk lágmark	Vikmörk hámark	Viðmið
1. Eignaflokkur A.	10%	95%	33%
a. Fjármálagerningar sem aðildarríki Efnahags- og framfarastofnunarinnar (OECD) eða aðildarríki Evrópska efnahagssvæðisins eða Færeyjar gefa út eða ábyrgjast.	10%	75%	33%
b. Skuldabréf tryggt með veði í fasteign, enda fari veðhlutfall ekki umfram 75% af markaðsvirði íbúðarhúsnæðis eða 50% af markaðsvirði annarra fasteigna við lánveitingu.	0%	20%	0%
2. Eignaflokkur B.	0%	90%	2%
a. Fjármálagerningar sem sveitarfélög eða Lánasjóður sveitarfélaga ohf. gefa út eða ábyrgjast.	0%	20%	0%
b. Innlán viðskiptabanka og sparisjóða.	0%	50%	2%
c. Skuldabréf samkvæmt lögum um sértryggt skuldabréf og samsvarandi skuldabréf útgefin í ríki innan Evrópska efnahagssvæðisins, í aðildarríki stofnansamnings Fríverslunarsamtaka Evrópu eða í Færeyjum.	0%	20%	0%
3. Eignaflokkur C.	0%	60%	20%
a. Skuldabréf og peningamarkaðsskjöl útgefin af lánastofnunum og váttryggingafélögum, að undanskildum kröfum sem um hefur verið samið að víki fyrir öllum öðrum kröfum.	0%	20%	0%
b. Hlutir eða hlutdeildarskírteini verðbréfasjóða samkvæmt lögum um verðbréfasjóði, fjárfestingarsjóði og fagfjárfestingsjóði eða tilskipun 2009/65/EB um samræmingu á lögum og stjórnisýslufyrirmælum að því er varðar verðbréfasjóði (UCITS).	0%	60%	20%
4. Eignaflokkur D.	0%	20%	0%
a. Skuldabréf og peningamarkaðsskjöl félaga.	0%	20%	0%
b. Skuldabréf og peningamarkaðsskjöl annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu.	0%	5%	0%
5. Eignaflokkur E.	0%	60%	45%
a. Hlutabréf félaga.	0%	40%	10%
b. Hlutir eða hlutdeildarskírteini annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu.	0%	60%	35%
c. Fasteignir í aðildarríki Efnahags- og framfarastofnunarinnar (OECD) eða aðildarríki Evrópska efnahagssvæðisins eða Færeyjum.	0%	0%	0%
6. Eignaflokkur F.	0%	0%	0%
a. Afleiður sem draga úr áhættu sjóðsins, enda sé viðmið þeirra fjárfestingarheimildir samkvæmt þessari grein, neysluverðsvísitölur, verðbréfavísitölur, vextir eða gengi erlendra gjaldmiðla.	0%	0%	0%
b. Aðrir fjármálagerningar, þó ekki afleiður.	0%	0%	0%
Samtals			100%

Skorður			
$3 + 4 + 5 + 6 < 80\%$	0%	140%	65%
$4 + 5 + 6 < 60\%$	0%	80%	45%
$6 < 10\%$	0%	0%	0%

Lífsvál 4 – fylgiskjal með fjárfestingarstefnu

Fjárfestingarstefna	Vikmörk lágmark	Vikmörk hámark	Viðmið
1. Eignaflokkur A.	0%	90%	22%
a. Fjármálagerningar sem aðildarríki Efnahags- og framfarastofnunarinnar (OECD) eða aðildarríki Evrópska efnahagssvæðisins eða Færeyjar gefa út eða ábyrgjast.	0%	70%	22%
b. Skuldabréf tryggt með veði í fasteign, enda fari veðhlutfall ekki umfram 75% af markaðsvirði íbúðarhúsnæðis eða 50% af markaðsvirði annarra fasteigna við lánveitingu.	0%	20%	0%
2. Eignaflokkur B.	0%	90%	2%
a. Fjármálagerningar sem sveitarfélög eða Lánasjóður sveitarfélaga ohf. gefa út eða ábyrgjast.	0%	20%	0%
b. Innlán viðskiptabanka og sparisjóða.	0%	50%	2%
c. Skuldabréf samkvæmt lögum um sértryggt skuldabréf og samsvarandi skuldabréf útgefin í ríki innan Evrópska efnahagssvæðisins, í aðildarríki stofnansamnings Fríverslunarsamtaka Evrópu eða í Færeyjum.	0%	20%	0%
3. Eignaflokkur C.	0%	60%	30%
a. Skuldabréf og peningamarkaðsskjöl útgefin af lánastofnunum og váttryggingafélögum, að undanskildum kröfum sem um hefur verið samið að viki fyrir öllum öðrum kröfum.	0%	20%	5%
b. Hlutir eða hlutdeildarskírteini verðbréfasjóða samkvæmt lögum um verðbréfasjóði, fjárfestingarsjóði og fagfjárfestastjóði eða tilskipun 2009/65/EB um samræmingu á lögum og stjórnsýslufyrirmælum að því er varðar verðbréfasjóði (UCITS).	0%	60%	25%
4. Eignaflokkur D.	0%	20%	0%
a. Skuldabréf og peningamarkaðsskjöl félaga.	0%	20%	0%
b. Skuldabréf og peningamarkaðsskjöl annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu.	0%	5%	0%
5. Eignaflokkur E.	0%	60%	46%
a. Hlutabréf félaga.	0%	40%	20%
b. Hlutir eða hlutdeildarskírteini annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu.	0%	60%	26%
c. Fasteignir í aðildarríki Efnahags- og framfarastofnunarinnar (OECD) eða aðildarríki Evrópska efnahagssvæðisins eða Færeyjum.	0%	0%	0%
6. Eignaflokkur F.	0%	0%	0%
a. Afleiður sem draga úr áhættu sjóðsins, enda sé viðmið þeirra fjárfestingarheimildir samkvæmt þessari grein, neysliverðsvísitölur, verðbréfavísitölur, vextir eða gengi erlendra gjaldmiðla.	0%	0%	0%
b. Aðrir fjármálagerningar, þó ekki afleiður.	0%	0%	0%
Samtals			100%
Skorður			
3 + 4 + 5 + 6 < 80%	0%	140%	76%
4 + 5 + 6 < 60%	0%	80%	46%
6 < 10%	0%	0%	0%